

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie z wniosku H. P. i B. P.
przy uczestnictwie S. K., T. K. i J. Ś.
o ustanowienie służebności drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 września 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników S. K. i T. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w T.
z dnia 21 marca 2019 r., sygn. akt I Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od uczestników postępowania S. K. i T. K. na rzecz wnioskodawców H. P. i B. P. po 120 (sto dwadzieścia) zł od każdego z uczestników postępowania tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca

zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie, zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym, bowiem, razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest, przeciż, jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wniesionej od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 21 marca 2019 r., uczestnicy postępowania S. K. i T. K. wskazali na przesłankę uzasadniającą jej przyjęcie do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt.: 4) k.p.c., to jest oczywistą zasadność skargi wchodzącą, w ocenie skarżących, w rachubę odnośnie do konieczności pogłębionej analizy przesłanek udzielenia ochrony sądowej wnioskodawcom na podstawie art. 145 § 3 k.c., to jest w związku z ustawowym wymogiem kierowania się przez sąd interesem społeczno – gospodarczym.

Wniosek ten nie odniósł skutku. Powołanie się przez skarżącego na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej zobowiązuje do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej już przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co, w efekcie, daje podstawy do przyjęcia skargi, jako oczywiście uzasadnionej (por. postanowienia SN: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/0; z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09; z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, nie publ.). Tymczasem skarżący w uzasadnieniu tej przesłanki zaprezentowali lakoniczną wypowiedź, w której odnieśli się do aspektu społecznego przesłanki, o której mowa w art. 145

§ 3 k.c. oraz dokonali zwięzłej oceny ustaleń stanu faktycznego dokonanej przed Sądem Rejonowym w T. oraz Sądem Okręgowym w T., stwierdzając, w szczególności, że „w niniejszej sprawie ani sąd pierwszej instancji (mimo ustalenia istnienia konfliktów), ani sąd odwoławczy (który przyjął te ustalenia za własne) nie uwzględnili tego czynnika (społecznego w zakresie sporów sąsiedzkich) w ocenie możliwości ustanowienia służebności drogowej, pomimo że rozważano szereg wariantów”. Swoje wywody skarżący zakończyli formułując, jak należy odczytywać ich domniemane intencje, kierowane do Sądu pytanie: „na jakich zasadach i w jakim zakresie istotne są międzyludzkie dramaty, wynikające z zaciętych konfliktów sąsiedzkich, a na ile należy liczyć się z wytyczeniem drogi wedle wariantu proponowanego jako najkorzystniejszy”.

Mając powyższe na względzie wskazać należy, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4) k.p.c. wchodzi w rachubę wówczas, kiedy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo w sytuacji, kiedy podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzuty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty, przy czym zaprezentowany w skardze kasacyjnej wywód prawny, na okoliczność wykazania przesłanki oczywistej zasadności, nie może sprowadzać się do polemiki z ustaleniami stanu faktycznego poczynionymi przed sądami I oraz II instancji. W konsekwencji oczywista zasadność skargi kasacyjnej może wynikać tylko z oczywistych błędów sądu, spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa, a ewentualne uchybienia muszą mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty. Tymczasem zaprezentowana Sądowi Najwyższemu skarga kasacyjna nie spełnia tych wymogów. Skarżący formułując uzasadnienie na okoliczność dowiedzenia przesłanki oczywistej zasadności zaprezentowali swoisty minimalizm w zakresie pożądanego wywodu prawnego, który przekreśla oczekiwany przez skarżących skutek w postaci przyjęcia ich skargi kasacyjnej do rozpoznania. Finalizując te rozważania i wyjaśniając wątpliwości skarżących odnoszące się

do konfliktów sąsiedzkich na skutek wytyczenia w określony sposób drogi koniecznej, Sąd Najwyższy wskazuje, że uczestnicy postępowania obowiązani są do respektowania orzeczeń sądowych i właśnie uregulowanie stanu prawnego w tym zakresie powinno skutkować unormowaniem stosunków sąsiedzkich.

W konsekwencji rozważań w przedmiocie oceny wykazania przez S. K. i T. K. przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4) k.p.c. brak jest podstaw do stwierdzenia, że w niniejszej sprawie przesłanka ta została przez skarżących w sposób właściwy wykazana. Sąd Najwyższy nie dopatrył się również okoliczności, które determinowałyby nieważność postępowania, a którą to przesłankę Sąd ten bierze pod uwagę z urzędu.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw